

מעמד הר סיני שבועות (6)

מעמד הר סיני

מצות האמונה, יסוד הדת

מהפסוק הראשון הפותח את עשרת הדיברות: "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", נלמד מצות עשה, וזה לשון ה"חפץ חיים" בספר המצוות הקצרא: להאמין שיש אלוקא נמצא, שנאמר: "אנכי ה' אלוקיך וכו'" והוא יתברך ויתעלה המציא כל הנמצאים, וכל העולמות מכוחו וחפצו יתברך, והוא המשגיח על כל דבר, וזה יסוד הדת, ומי שלא יאמין בזה, הוא כופר בעיקר, ואין לו חלק וזכות בישראל, וחייבים אנו למסור נפשנו ומאודנו על אמונה זו. והעיקר שיקבע בנפשו שהאמת כן הוא, ואי אפשר בחילוף זה. וזה נוהג בכל עת ורגע, בזכרים ובנקבות. ה"חפץ חיים" מדגיש לנו, כי המצוה להאמין במציאות הבורא ובהשגחתו התמידית עלינו היא יסוד הדת וחייבים אנו למסור נפשנו ומאודנו על אמונה זו.

הגברים "נעשה", והנשים "נשמע"

קיים היה שוני בין תשובות הגברים לתשובות הנשים, כותב ה"לחם לפי הטף" בשם "רזי כהונה", בעוד הנשים השיבו "נשמע", ענו הגברים "נעשה". מהיא הסיבה לכך? נשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן, ולכן אינן חייבות במרבית מצוות העשה, ומכיון שכך הן לא השיבו "נעשה", אלא הדגישו שהן תשמרנה שלא לעשות את הלא תעשה, ולגביהן אמרו "ונשמע". לעומת זאת, הגברים אשר חייבים במצוות עשה כלא תעשה, אמרו תחילה "נעשה", כשהם מכריזים על נכונותם לעשות ככל אשר יצוה אותם בוראם.

ספר "ומתוך האור, מעמד הר סיני"

ויתיצבו בתחתית ההר (שמות יט. יז)

ודורשת הגמרא (שבת פח.): מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. למה כפה עליהם את ההר כגיגית? יש אמרו: אם המיטה היא קבר הרי שהקבר הוא מיטה, ואם המיטה היא מיטה, הקבר הוא קבר. כלומר: בן אדם הולך לישון במיטה כי הוא עיף, וזה טבעי. עם זאת ראוי שהמיטה תהיה בעיניו כמו קבר. אני חייב ללכת לישון כי אין לי אפשרות לתפקד ולקיים מצוות וללמוד תורה בלי כוחות מחודשים, אבל השינה במיטה היא רק מצב של דיעבד, מצב לא ראוי, ואני מחכה שאוכל כבר לקום ולעבוד את ה'. מי שחי בגישה כזאת, שהמיטה היא כמו קבר, כשיגיע לקבר, לעת פטירתו מן העולם, מיתתו היא כמו מיטה, בלי יסורים. עם שכר טוב בעולם הבא. אבל אם אדם הולך למיטה

כמו מיטה, ובבוקר אין לו חשק לקום לתפילה וללמוד, כשהוא יגיע לקבר, זה יהיה קבר. ישראל הלכו לישון בלילה שלפני מתן תורה, כדי שיהיו בהם כוחות לקבל את התורה כראוי, בראש צלול. הקב"ה כפה עליהם את ההר כגיגית, לומר להם, הלכתם לישון? אם זה בשביל התורה, בסדר, אבל אם לא, שם תהא קבורתכם.

ספר "ומתוך האור, מעמד הר סיני"

שבועות

מתן תורה במדבר

מעמד הר סיני ומתן תורה היו במדבר. יש השואלים מפני מה לא ניתנה התורה בארץ ישראל, הרי 'אורא דארץ ישראל מחכים' (ב"ב קנח:), וקדושתה תשפיע על המקבלים? שלימות התורה והרבה ממצוותיה אינם אלא בארץ, מדוע א"כ הקדים ונתן לנו תורתו עוד קודם שהגענו לארץ ישראל? ביאור הדבר ע"פ דרשת חז"ל (משנה סוף תענית) על הפסוק בשיר השירים "ביום חתונתו וביום שמחת לבו", ש"חתונתו" זהו מתן תורה. הקשר והחיבור של כלל ישראל עם הקב"ה הוא ע"י תורה. כדי שהשייכות תהיה מושלמת וללא הפרעות של היסח הדעת לדברים, צריך שהתורה תהיה הדבר היחיד ביניהם. אלו נכנסו לארץ ישראל קודם מתן תורה, עלול היה לקרות שילכו איש לגפנו ולתאנתו, והתורה מה תהא עליה? ארבעים שנה במדבר, ללא התעסקות בשדה וכרם, הם כ'חדר יחוד' בין הבעל והאשה בהם מתחזקת השייכות ביניהם. מעולם לא שמענו שהחופה תהיה בתוך הבית ומיד לאחריה תפנה הכלה לעבודת המטבח. במדבר ללא הפרעה, נקבע לדורות עולם הקשר והדביקות של כלל ישראל אל הקב"ה ע"י התורה. אפילו מצות ישוב ישראל עדיין לא חלה, וכל ההתעסקות היתה תורה בלבד. זוהי החתונה, החופה והיחוד בין כנסת ישראל לאביהם שבשמים.

רב פינקוס בספרו "פסח, ספירת העומר שבועות"

היכן מצאנו שישראל אמרו "ה' אחד" במתן תורה? בזמר "יום שבתון" שאנו מזמרים בשבת קודש, אנו מזכירים את מעמד הר סיני במילים אלו "ובאו כולם בברית יחד" נעשה ונשמע אמרו כאחד, ופתחו וענו ה' אחד, ברוך הנותן ליעף כח". לכאורה: היכן מצאנו שישראל אמרו ה' אחד בשעת מתן תורה? פנינה נפלא מובאה על כך בשמו של האדמו"ר השר שלום מבעלזא: אמרו חז"ל, שבשעת מתן תורה ענו בני ישראל "הן" על מצוות עשה ו"לאו" על מצוות לא תעשה, אך הלא שתי הדברות הראשונות, "אנכי" ו"לא יהיה לך", נאמרו בדיבור אחד, לא ידעו ישראל מה לענות, שהרי "אנכי" הוא עשה, ואילו "לא יהיה לך" הוא לא תעשה, ולכן ענו

ואמר "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", וכך השיבו על שניהם יחד. עוד יש להוסיף, שלפי זה מובן הסיום: "ברוך הנותן ליעף כח", שלכאורה אינו שייך לתחילת הדברים, אולם לפירוש זה מובן, שהרי אמרו חז"ל שלבני ישראל לא היה כח לשמוע את הדברות מפי הקב"ה ולכן שמעו מפי משה רבינו, וגם למשה לא היה כח בקולו ותשש כוחו, ונתן הקב"ה כח בקולו של משה, וזו הכוונה במילים "ברוך הנותן ליעף כח".

ספר "כמוצא שלל רב שבועות"

אין מים אלא תורה

התורה הקדושה נמשלה למים, ומשמעויות רבות לדבר, על אחת מהן עמד רבי ברוך נבנצל: מים הם אחד הדברים היפים ביותר שישנם בעולם. מים גורמים להרבה צמחיה ופרחים, הרבה בעלי חיים וציפורים מתאספים סביב מקור מים, והם מהווים מוקד משיכה גם לתיירים הרוצים לבוא ולהתענג מן המראה של הנחל הזורם או המפל. עם כל זאת ישנם מקומות מים, שאף אחד אינו רוצה להתקרב אליהם, מקומות שבהם המים עומדים, מים עומדים מהווים גורם למחלות נוראות: מלריה, קדחת וכיוצא בהן, והריח שלהם דוחה את כולם. כך לגבי התורה הקדושה: כל זמן שאדם לומד ומתקדם הוא 'זורם', והוא הדבר היפה ביותר שיש בעולם. ביום שהוא עוזב את הלימוד ומפסיק אותו, כשהוא מרגיש: זהו אני יודע מספיק, הוא הופך ל"מים עומדים", באותו יום מגיעים אליו כל מרעין בישין שיש בעולם.

ספר "ומתוך האור, מעמד הר סיני"

ג' תנאים לקבלת התורה

כתוב בתורה "ויסעו מרפידים, ויבואו בני ישראל מדבר סיני, ויחן שם ישראל כנגד ההר" (שמות יט. א) הקשה האור החיים הקדוש, מדוע היה צריך להקדים את המקום שמשם נסעו? עוד קשה הלא כבר אמר מקודם שבאו מדבר סיני, ולמה חזר על זה שוב? אלא ביאר כוונת הכתוב, להקדים שלשה דברים, שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם תורתנו הקדושה. (א) התגברות והתעצמות בעסק התורה. כי העצלות היא עשב המפסיד השגתה, ולא תושג ההשגה אלא בהתעצמות וזריזות, וכנגד זה אמר הכתוב "ויסעו מרפידים" שהוא רפיון ידים, שהם נסעו מבחינה זו, והכינו עצמם לעבוד עבודה משא בנועם ה'. (ב) השפלות וענוה. כי אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר שהכל דורכין עליו, וכנגד זה אמר "ויחננו במדבר", לשון שפלות וענוה כמדבר, שהכל דורכים עליו. (ג) חבורת חכמים. בהתחברות בלב שלם ותמים, שיתועדו יחד, ויתדבקו זה לזה, ויסברו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר "ויחן שם ישראל" שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה.

ספר "אוצרות התורה, ספירת העומר, שבועות"

הלכה: תפילה בליל שבועות

כתב השו"ע (סי' תצד ס"א) ביום חמישים לספירת העומר הוא חג השבועות וכו' ובמ"ב (סק"א) כתב: ומאחרין להתפלל ערבית בכניסת שבועות בצאת הכוכבים כדי שיהיו ימי הספירה מ"ט יום תמימות. בספר דרשו כתב בשם הפמ"ג שיש להמתין מלקדש עד הלילה, וכתב בשם השו"ע שגם אם מקדש לפני התפילה יש להמתין עד הלילה ע"כ. הכה"ח (סק"א) כתב בשם השל"ה הקדוש: דאין צריך לזהר רק בקידוש אבל מה שמתפללים מבעוד יום אינו כלום דהא רבי אושעיא צלי מוצאי שבת בשבת אע"פ שעדיין שבת. על כן מי שא"א לו לאחר בתפילה מ"מ לא יקדש עד הלילה.

פתגם: כגודל הקרבה, כך עוצם המריבה

ספר "שמחלה"

חקירה: בעל בנכסי אשתו

קונה בכל רגע ורגע, או שבשעת הנישואין קונה כל מה שהיה לה, לפירות (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ג ד"ה בעל בנכסי אשתו) **ספר "קובץ יסודות יחקירות"**

סיפור: עד מאה ועשרים

בחור עם הארץ, שנתארס ונעשה חתן, שמע פלוני שואל את חברו: מאימתי הוא נשוי. והלה ענה: מיום פלוני עד מאה ועשרים. לימים שאלוהו לאותו חתן: מאימתי אתה חתן? זכר הלה את נוסח התשובה ששמע לשאלה מעין זה והשיב: מלפני חודש, עד מאה ועשרים.

ספר "חזק וחלק" חלק ד' (דף נו)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוזורה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

